

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

OBZ 14 APR. 2016

**Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad**

Beh. Ambt.:
Streefdat.:
Afschr.: <i>Rood, BerW</i>
B.V.O.:

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)
1

betreft
vng inzet uitwerkingsakkoord
asiel

ons kenmerk
ECLBR/U201600605
Lbr. 16/021

datum
14 april 2016

Samenvatting

In deze ledenbrief wordt u geïnformeerd over de inzet van de VNG om tot afspraken te komen met het Kabinet over de verhoogde asielinstroom, in aanvulling op het bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom. Deze maatschappelijke opgave waar we voor staan is van een dusdanige omvang en urgentie, dat we als gemeenten hierover nader afspraken willen maken met het Kabinet. Alleen in gemeenschappelijkheid kunnen we deze opgave realiseren en worden hoge maatschappelijke kosten in de toekomst voorkomen. Het doel is om de nieuwe inwoners de mogelijkheid te geven tot een volledige participatie in onze samenleving.

Deze inzet is in de bestuursvergadering van 31 maart vastgesteld met als doel om op het overhedenoverleg van 28 april a.s. tot onderhandelaarsakkoord te komen. Dit akkoord zal daarna via een ledenraadpleging aan u worden voorgelegd. De inzet is tot stand gekomen met inbreng van een brede vertegenwoordiging uit de achterban, waaronder de G32, de G4, diverse andere gemeenten, de VNG-commissies, de leden van de Taskforce Asiel en een groot aantal specialisten uit de gemeenten.

In de bijlage treft u een overzicht aan van de stand van zaken betreffende de uitvoering van de afspraken van het bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom. Momenteel blijkt, dat voor zowel het realiseren van de opvang van vluchtelingen als voor de huisvesting van statushouders, achterstanden zijn opgelopen ten aanzien van de realisatie van de afgesproken opvangplekken. Het Kabinet heeft op 6 april tijdens een bestuurlijk overleg gemeenten opgeroepen om zich extra in te spannen om deze plekken te realiseren. Dit vanwege het vermoeden dat de toestroom van vluchtelingen de komende periode weer zal aantrekken.

16.008630

Registratiedatum:
Behandelend afdeling
Afgehandeld door/op:

15/04/2016

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

1

betreft
vng inzet uitwerkingsakkoord
asiel

ons kenmerk
ECLBR/U201600605
Lbr. 16/021

datum

14 april 2016

Geachte college en Gemeenteraad,

In deze ledenbrief wordt u geïnformeerd over de inzet van de VNG om tot afspraken te komen met het Kabinet, in aanvulling op het bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom. Het bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom van 27 november 2015 richtte zich vooral op de opvang en huisvesting van asielzoekers. Er zijn maatregelen getroffen en financiële afspraken gemaakt ter versnelling van het realiseren van huisvesting als gevolg van de hoge instroom van vluchtelingen. In dit akkoord is tevens afgesproken dat er aanvullende afspraken nodig zijn om de integratie van statushouders te bevorderen. In aanloop naar de besluitvorming rond de voorjaarsnota zijn het Kabinet en de VNG gestart met de gesprekken over een aanvullend akkoord. Het streven is om tijdens het overhedenoverleg van 28 april een onderhandelaarsakkoord vast te stellen. Dit akkoord zal vervolgens via een ledenraadpleging aan u worden voorgelegd.

De inzet van de VNG richt zich op een snelle en doeltreffende integratie van de nieuwkomers, zodat zij als volwaardige inwoners kunnen participeren in onze samenleving. Gemeenten willen de verantwoordelijkheid nemen om dit te realiseren en het Kabinet helpen om het hoofd te bieden aan deze grote maatschappelijke opgave. Dit vanuit de schouder aan schouder gedachte en met het uitgangspunt dat gemeenten daadwerkelijk gecompenseerd worden voor de kosten die gemeenten moeten maken, zowel op korte als lange termijn. Gemeenten vragen het Kabinet om nu met hen te investeren in het inhalen van achterstanden van de nieuwkomers waardoor maatschappelijke kosten in de toekomst worden voorkomen. Het gaat hier om extra investeringen in onderwijs, zorg, jeugd en participatie. Voorkomen moet worden dat deze extra investeringen ten koste gaan van bestaande voorzieningen en dit bijdraagt aan vermindering draakvlak onder inwoners en maatschappelijke onrust. Daarnaast is het noodzakelijk dat gemeenten beschikken

over actuele prognoses over de in- en uitstroom van vluchtelingen, huisvesting en andere relevante kerngegevens met betrekking tot de opvang en (re)integratie van asielzoekers. Er moet tevens een transparante rekenmethode worden vastgesteld en spelregels worden afgesproken wanneer prognoses worden bijgesteld. De afspraken uit het bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom blijven bestaand, zover niet expliciet gewijzigd door het aanvullende akkoord. Hierbij dient de opmerking te worden geplaatst, dat de afspraak over de BUIG een open einde regeling is en het bedrag van 50 miljoen geen plafond is. De hoogte van dit budget is afhankelijk van het aantal statushouders.

Voor wat betreft de inzet voor het uitwerkingsakkoord staan de volgende punten centraal:

1. Behoud van veiligheid en het versterken en bevorderen van draagvlak onder de bevolking.
2. Het inhalen van achterstanden ter vergroting van de kans tot volledige participatie en zelfredzaamheid en ter voorkoming van hoge maatschappelijke kosten in de toekomst. Hiervoor is een extra inzet nodig op onderwijs, werk, integratie en gezondheid.
3. Aanvullende afspraken om knelpunten en belemmeringen bij de huisvesting en opvang van statushouders op te lossen.

De inzet per beleidsterrein

Veiligheid

De gemeenten verzoeken het Kabinet om in het Landelijk Overleg Veiligheid en Politie (LOVP) periodiek de maatschappelijke veiligheidssituatie en de inzet van de politie als gevolg van de hoge toestroom van asielzoekers te bespreken. Alle partijen zijn het er over eens dat de toestroom van asielzoekers een zware wissel trekt op de politie. De inzet moet worden gemonitord en scenario's moeten worden uitgewerkt op basis waarvan gefundeerde keuzes kunnen worden gemaakt over de inzet van de politie. De daaraan verbonden meerkosten mogen niet ten koste gaan van de bestaande afspraken over de politie inzet.

Maatschappelijk draagvlak

Kabinet en gemeenten ondersteunen en onderschrijven expliciet het belang van het bevorderen van draagvlak en ondersteunen initiatieven die draagvlak bevorderen middels bijvoorbeeld dialoogtafels tussen inwoners en nieuwkomers. Partijen raadplegen elkaar tijdig over maatregelen en signalen die potentieel kunnen leiden tot vermindering van draagvlak.

Integratie al tijdens de opvang centraal

Het aanbod in taalonderwijs op het AZC moet al tijdens het verblijf in het AZC vroegtijdig worden gestart. Er moeten ruimere mogelijkheden worden geboden om (vrijwilligers)werk te doen of te starten met een opleiding tijdens het verblijf bij het COA. Naast de introductie van preONA – oriëntatie traject op de Nederlandse arbeidsmarkt tijdens het verblijf in het AZC moet er begeleiding en aandacht komen voor diploma accreditatie (EVC).

Voor een kleine groep statushouders geldt dat ze al op het AZC een werkplek vinden. Voor hen geldt dat ze gehuisvest moeten worden in de gemeente of regio waar ze deze baan, stage of

opleiding vinden. Gemeenten vragen het COA om deze koppeling mogelijk te maken. Een vroegtijdige screening en matching vergroot de kans op het vinden van werk. Continuïteit in het integratieproces moet worden gewaarborgd door een warme overdracht naar gemeenten te realiseren en alle informatie over de te huisvesten statushouder tijdig over te dragen. De samenwerking tussen het COA en de gemeenten moet hierbij geborgd worden.

Participatiebudget en bijzondere bijstand

Gemeenten vragen een extra aanvulling op het Participatiebudget om statushouders in de eerste twee jaar de intensieve begeleiding te kunnen geven die nodig is. Er is een incidentele ophoging nodig op basis van de daadwerkelijke meerkosten van re-integratietrajecten voor statushouders. In navolging van de WRR policy brief vragen gemeenten om meer mogelijkheden om regie te voeren op deze leertrajecten voor nieuwkomers. Gemeenten pleiten ook voor de mogelijkheid tot monitoring van inburgering op basis van de DUO gegevens (ISI). Daarnaast vragen gemeenten om vergoeding van de meerkosten op het terrein van de bijzondere bijstand.

BUIG

De verhoogde instroom van vergunninghouders bij gemeenten heeft gevolgen voor de kosten die gemeente aan uitkeringen hebben binnen de Participatiewet. Elke statushouder heeft zodra deze in een gemeente wordt gehuisvest in principe recht op een uitkering. Hierdoor worden gemeenten geconfronteerd met een substantiële toename van uitkeringsgerechtigden. Bij het toepassen van de normale wijze van vaststelling van het macrobudget van gemeenten wordt in niet voorzien in deze toename. Voor 2016 is hiervoor in het bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom reeds een afspraak gemaakt en wordt over de wijze van verdeling nog gesproken. Gemeenten willen continuering van deze afspraak voor de jaren daarna.

Maatschappelijke begeleiding AMV'ers

Net als voor de Nederlandse jongeren die in een jeugdinstantie zitten geldt voor de AMV'ers dat de zorg continuïteit niet goed belegd is. Gemeenten vragen aandacht hiervoor. Specifiek voor AMV'ers geldt dat ze op hun 18de er alleen voor komen te staan en dat gemeenten vanaf dan verantwoordelijk zijn voor hun huisvesting en re-integratie. Gemeenten willen dat voor deze groep ongeacht de begeleiding en het onderwijs die zij in de periode dat ze onder de verantwoordelijkheid van het Nidos vielen hebben gehad, de beschikking krijgen over het bedrag voor maatschappelijke begeleiding. Dit is nodig omdat gemeenten veel moeten regelen voor deze groep, deze groep niet de beschikking heeft over een voldoende sociaal netwerk en vaak nog niet het niveau hebben waarop zij zonder begeleiding goed kunnen functioneren.

Onderwijs

Vooral kleine gemeenten hebben zonder de instroom van asielzoekers al beperkte budgetten voor VVE. De extra instroom van peuters, ook al zijn dit er in absolute zin weinig, wegen voor kleine gemeenten zwaar op het budget. De gemeenten pleit daarom voor een extra vergoeding per statushouder om de VVE voor de extra instroom van peuters in te richten. Daarnaast vragen gemeenten aan het Kabinet om in gezamenlijkheid met de schoolbesturen er voor te zorgen dat er

voldoende taal- en schakelklassen worden gerealiseerd en daarvoor de benodigde middelen beschikbaar stelt.

Leerlingenvervoer

Gemeenten vragen om een extra budget voor de groep kinderen die onder de gemeentelijke verordening vallen en aanspraak maken op leerlingenvervoer. Ongeveer twee derde van de ingestroomde vluchtelingenkinderen zal moeten reizen naar een school op afstand waardoor zij onder de verordening vallen. Binnen de bestaande budgetten is hiervoor geen ruimte.

Huisvesting voortgezet onderwijs

Gemeenten vragen aandacht voor de knelpunten bij de huisvesting voor het voortgezet onderwijs. Momenteel wordt er gewerkt aan een specifieke regeling conform huisvestingsregeling primair onderwijs. Zolang deze regeling nog niet in werking is getreden vragen wij een vergoeding van de door de gemeenten gemaakte kosten om de huisvesting te realiseren.

Gezondheid en (jeugd)zorg

Er zijn extra middelen nodig ter preventie en gezondheidsbevordering van statushouders, zoals het uitvoeren van de JGZ, bestrijding infectiezieken en TBC-bestrijding. Op korte termijn zijn gemeentelijke investeringen nodig voor een tijdige signalering en aanpak van psychosociale problemen onder kinderen met een vluchtverleden. Het gaat om ongeveer 20.000 minderjarigen. Hiervoor is een extra intensivering van de jeugdhulp nodig. Dit wordt voor een belangrijk deel via een laagdrempelige GGZ- aanpak, veelal binnen een wijkteam georganiseerd.

Structurele kosten van gemeenten voor statushouders als extra inwoners

Gemeenten zien de inzet en de daarmee gepaard gaande kosten die noodzakelijkerwijs gemaakt moeten worden om de instromende statushouders te kunnen laten deelnemen aan de Nederlandse maatschappij als incidenteel. Daarna zijn de statushouders gelijk aan andere Nederlanders. Het past dan om ook de structurele kosten in de toekomst te dekken omdat dat zij gebruik zullen maken van alle door gemeenten bekostigde voorzieningen en faciliteiten. Deze bekostiging kan via maatregelen in het Gemeentefonds, specifieke uitkeringen en eenmalige ophoging van het plafond van het BTW-compensatiefonds met een factor die gerelateerd is aan de extra bevolkingstoename.

Huisvesting

De huisvesting van statushouders vergt een grote inspanning van gemeenten. In het bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom zijn maatregelen getroffen om hieraan een impuls te geven. Gemeenten geven aan dat er knelpunten zijn bij de toepassing van het Gemeentelijk Versnellingsarrangement (GVA) waardoor deze regeling een beperkte bijdrage kan bieden aan de versnelling van de huisvesting van statushouders vanuit de AZC's. Gemeenten willen samen met het Kabinet afspraken maken over een bredere toepassing van de GVA regeling, waarbij ook de financiering onderwerp van gesprek is. Bij de subsidieregeling Huisvestingsvoorziening zien we dat gemeenten, corporaties en anderen in toenemende mate gebruik maken van deze regeling,

maar dat dit zich concentreert in bepaalde delen van het land. Gemeenten vragen om lokaal maatwerk, afhankelijk van de woningmarktsituatie en de financiële situatie van de corporaties in bepaalde regio's. De subsidieregeling moet hierop worden aangepast.

Tot slot

Ter ondersteuning aan gemeenten bij het uitwerken van vraagstukken en bij de uitvoering van de afspraken in het bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom is het Ondersteuningsteam Asielzoekers en Vergunninghouders (OTAV) actief. Het OTAV is een initiatief van het Platform Opnieuw Thuis, een samenwerkingsverband van Rijk, VNG, IPO, COA en Aedes.

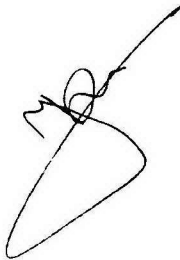
Het OTAV kent een drietal kerntaken:

1. Helpdeskfunctie: ondersteuning van gemeenten bij beantwoording van allerhande praktische en inhoudelijke vragen.
2. Accountmanagement: er zijn regionale accountmanagers aangesteld die voor specifieke regio's de 'ogen en oren' van het team zijn. Zij komen op verzoek naar uw gemeente, beantwoorden uw vragen en schakelen, waar nodig en op uw verzoek, experts in.
3. Expertnetwerk: naast de reguliere vragen, kunnen gemeenten aanspraak maken op ondersteuningstrajecten van maximaal 5 dagen. Hiervoor worden (externe) experts ingezet. Dit kan uiteenlopen van haalbaarheidsstudies voor transformatie van een pand tot begeleiding van de maatschappelijke discussie om draagvlak te creëren. Randvoorwaarden zijn dat er een concrete, afgebakende opdracht ligt.

Het Ondersteuningsteam Asielzoekers en Vergunninghouders (OTAV) kunt u bereiken via het e-mail adres: otav@vng.nl of per telefoon via 070 373 83 98.

Hoogachtend,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Voorzitter directieraad

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.

STAND VAN ZAKEN UITWERKING BESTUURSAKKOORD VERHOOGDE ASIELINSTROOM

Om de verhoogde instroom van vluchtelingen adequaat aan te pakken, heeft het Kabinet in september 2015 de gemeenten gevraagd deze problematiek "schouder aan schouder" op te pakken. Deze afspraken werden vastgelegd in het bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom en door het VNG bestuur op 21 december, na een ledenraadpleging, bekrachtigd.

In het Bestuursakkoord zijn afspraken gemaakt over de volgende onderwerpen:

1. Crisisnoodopvang
2. Uitbreiding opvangcapaciteit voor asielzoekers
3. Huisvesting statushouders
4. Integratie en werk
5. Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)
6. Samenwerking in regionale regietafels en één landelijke regietafel verhoogde asielsinstroom.

Hierna wordt per onderwerp een stand van zaken gegeven.

1. Crisisnoodopvang

In de tweede helft van 2015 nam de vluchtelingenstroom sterk toe met als gevolg dat er onvoldoende reguliere en noodopvang beschikbaar was. Aan gemeenten werd gevraagd om vluchtelingen in hun gemeente op te nemen en hiervoor crisisnoodopvang beschikbaar te stellen. Aan dit verzoek hebben vele gemeenten voldaan. In deze vorm van opvang mogen asielzoekers maximaal 72 uur verblijven. Door gebrek aan voldoende noodopvang werden vluchtelingen echter regelmatig van de ene crisisopvang naar de andere crisisnoodopvang verplaatst. Het Kabinet en gemeenten constateerden dat dit een onwenselijk situatie was voor de vluchtelingen en dat de crisisnoodopvang moest worden beëindigd in 2015. Daarnaast bleek de vergoeding van de kosten voor crisisnoodopvang ontoereikend. In het bestuursakkoord is de vergoeding voor crisisnoodopvang met terugwerkend kracht voor 2015 verhoogd van 40 naar 100 euro per persoon per nacht. Tevens is afgesproken om een draaiboek voor noodopvangplekken te maken om crisisnoodopvang in de toekomst te voorkomen. Dit draaiboek voorziet in het op zeer korte termijn realiseren van een aanzienlijke hoeveelheid tijdelijke opvangplekken. Dit scenario treedt in werking op het moment dat Nederland wederom wordt geconfronteerd met een onvoorziene hoge instroom aan vluchtelingen.

De volledige beëindiging van alle crisisnoodopvang in december 2015 bleek niet haalbaar. De laatste crisisnoodopvang is uiteindelijk eind januari 2016 gesloten. Gemeenten die in januari 2016 nog crisisnoodopvang operationeel hadden, hebben hun onkosten tegen de hogere onkostenvergoeding van €100 per nacht van het COA vergoed gekregen. Het draaiboek in geval van een noodscenario is inmiddels vastgesteld. Gemeenten met opvanglocaties, die geschikt zijn voor tijdelijke crisisopvang zullen worden benaderd door het COA.

2. Uitbreiding noodopvanglocaties en reguliere opvang

Bij het afsluiten van het bestuursakkoord was binnen de bestaande AZC's onvoldoende opvangcapaciteit aanwezig. Het realiseren van extra reguliere opvangplekken kostte tijd. In het

bestuursakkoord zijn afspraken gemaakt over de uitbreiding van zowel noodopvangcapaciteit als reguliere opvangcapaciteit. Concreet is afgesproken dat:

- per veiligheidsregio voor het eind van 2015 500 extra noodopvangplekken worden gerealiseerd voor een periode van 3 tot 6 maanden
- op 1 februari 2016 de planvorming gereed is om per provincie 2500 extra (reguliere)opvangplekken te realiseren. Op deze plekken moeten mensen voor langer dan één jaar kunnen verblijven
- beide vormen van opvang onder beheer staan van het COA
- vanuit het oogpunt van maatschappelijke kosten en draagvlak een mix van groot- en kleinschalige opvang mogelijk moet zijn
- met het uitgangspunt van het COA om 300 tot 1500+ locaties te hanteren flexibel wordt omgegaan
- kleinschaligere vestigingen (200+) mogelijk zijn als satelliet van een grotere opvanglocatie.

Stand van zaken per 28 maart 2016.

Noodopvang

Na het ondertekenen van de afspraken zijn alle partijen met een besef van urgentie in aan de slag gegaan. Dit laat onverlet dat er op basis van de beschikbare cijfers op een aantal onderdelen sprake is van een achterstand. Van de in totaal 12.500 noodopvang plekken die eind december 2016 dienen te zijn gerealiseerd, zijn op dit moment 5.671 daadwerkelijk beschikbaar. Deze 12.500 extra plekken moeten worden gerealiseerd bovenop de 13.887 plekken die op 19 november 2015 beschikbaar waren. Op dit moment zijn de achterstanden het grootst in de provincies Drenthe, Overijssel, delen van Gelderland Noord- en Zuid Holland en Zuid-Limburg. Op de regionale regietafels wordt de voortgang besproken.

Reguliere opvang

Op 1 februari 2016 dient in iedere provincie de planvorming voor 2500 extra reguliere opvangplekken te zijn afgerond. Na deze datum moeten de plannen omgezet worden in daadwerkelijke operationele capaciteit. Op 28 maart 2016 zijn 1.178 plekken daadwerkelijk gerealiseerd. In alle provincies is sprake van een aanzienlijke achterstand op de geplande realisatie.

Voor zowel de reguliere opvang als noodopvang geldt dat de bestuurlijke besluitvorming in gemeenten wel kan zijn afgerond, maar dat er nog niet overal uitvoering is gegeven aan deze besluitvorming. De VNG heeft gevraagd om ook op dit punt te monitoren.

3. Huisvestingstaakstelling van gemeenten

Momenteel bevinden zich 16.000 statushouders in een AZC. In absolute aantallen betekent dit geen verandering ten opzichte van de situatie in december 2015 toen het bestuursakkoord werd gesloten. Om de druk op reguliere opvangplekken te verminderen en de huisvesting van statushouders in gemeenten te versnellen, is er in het bestuursakkoord een aantal instrumenten opgenomen die het proces van huisvesting van vergunninghouders in gemeenten moet versnellen.

Voor 2016 zijn twee normmomenten vastgesteld. Per 1 juli moeten alle gemeenten samen 23.394 statushouders hebben gehuisvest (20.000 halfjaarlijkse taakstelling plus 4.493 achterstand minus 1.099 voorsprong per 1 juni 2016) Dit betekent dat gemeenten circa 3.900 statushouders per maand

moeten huisvesten. Voor de tweede helft van het jaar staat de taakstelling op 23.000. Hierbij is nog geen rekening gehouden met een achterstand.

In maart 2016 zijn er 2.657 statushouders gehuisvest. Dat is 68% van de maandnorm. Op basis van de realisatie vanaf 1 januari 2016 (8.187 gehuisveste statushouders, inclusief het wegwerken van achterstanden) is er momenteel een achterstand van 3.510 statushouders op de maandplanning.

Subsidieregeling

Om te stimuleren dat er op korte termijn extra huisvestingscapaciteit voor statushouders in gemeenten wordt gerealiseerd is de "huisvestingsvoorziening" getroffen. Deze subsidieregeling moet er aan bijdragen, dat statushouders uit het AZC doorstromen naar reguliere huisvesting en capaciteit vrijkomt voor asielzoekers die nog geen verblijfstatus hebben. De huisvestingsvoorziening moet zorgen voor de huisvesting van 14.000 statushouders. De huisvestingsvoorziening voorziet, onder bepaalde voorwaarden, in een financiële bijdrage aan de verhuurder van € 6.250 per gehuisveste statushouder.

In de maand maart 2016 zijn 307 aanvragen ingediend voor in totaal 1.508 plaatsen voor statushouders. Vergeleken met de maand februari 2016 dit is een afname met 139 plaatsen. Het totaal beschikbaar budget voor deze regeling bedraagt € 87,5 miljoen. Dit budget is voorlopig nog niet uitgeput. Bijna een kwart van de aanvragen is afkomstig van woningcorporaties. De andere aanvragen zijn ingediend door projectontwikkelaars, gemeenten en andere partijen. De aanvragen hebben voor twee derde betrekking op de verbouw van bestaande bouw (kantoren, scholen en kloosters).

Gemeentelijk versnellingsarrangement (GVA)

Het "Gemeentelijke versnellingsarrangement" is een regeling die gemeenten kunnen inzetten als individuele, tijdelijke huisvestingsoplossing wanneer permanente huisvesting nog niet mogelijk is. Gemeenten huisvesten statushouders dan in niet reguliere woonruimte zoals vakantiewoningen of woonruimte, waarbij gemeenschappelijk gebruik van toilet, douche en keuken aan de orde is. Dit arrangement mag maximaal 24 maanden duren. De gemeente ontvangt een vergoeding voor de woonkosten. Het COA financiert leefgeld en verzekeringen voor de statushouder. De statushouder telt vanaf het moment van plaatsing in een GVA mee voor de taakstelling. Deze statushouders komen tevens in aanmerking voor maatschappelijke begeleiding, maar vallen nog niet onder de participatiewetgeving. Op dit moment is het gebruik van het gemeentelijk versnellingsarrangement nog beperkt. Momenteel zijn er 108 statushouders geplaatst via het GVA. Er is met het Kabinet de afspraak gemaakt dat via deze regeling 10.000 statushouders in 2016 kunnen worden geplaatst.

4. Integratie en werk

In het bestuursakkoord is benadrukt dat de participatie en integratie van statushouders in de samenleving van groot belang is. Net als alle inwoners wordt van hen verwacht dat zij naar vermogen volwaardig maatschappelijk participeren en regie voeren over hun eigen leven. Alleen daar waar dit echt niet mogelijk is, fungeert de overheid als vangnet. Om de integratie doelstellingen te bereiken is een doorlopende keten van maatregelen en activiteiten noodzakelijk.

In het bestuursakkoord is afgesproken om een extra impuls aan de integratie van statushouders te geven. Dit gebeurt door de uitbreiding van de maatschappelijke begeleiding en de inzet van een nieuw instrument: het "participatieverklaringstraject". Voor de extra maatschappelijke begeleiding is met het

Kabinet afgesproken om het bestaande budget te verhogen naar € 2.370 per vergunninghouder in de jaren 2016 en 2017. Dit bedrag wordt eenmalig aan gemeenten vergoed. Aan de inzet van deze middelen zijn voorwaarden en ambities verbonden en de uitvoering van de activiteiten van maatschappelijke begeleiding is gekoppeld aan de participatieverklaring.

Gemeenten zoeken naar manieren om het verhoogde budget op een zo effectief mogelijke wijze in te zetten. Dit betekent dus dat maatschappelijke begeleiding en het participatieverklaringstraject worden geplaatst in een breder kader van integratie. Op dit momenten zijn rond de 60% van alle gemeenten bezig met de planvorming rond de inzet van de maatschappelijke begeleidingen. Ongeveer 30% van gemeenten is zich nog aan het oriënteren en 4% van de gemeenten maakt daadwerkelijk gebruik van de participatieverklaring. Om gemeenten te ondersteunen is VNG samen met SZW een ondersteuningstraject gestart.

5. Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)

De verhoogde instroom van vergunninghouders bij gemeenten heeft gevolgen voor de kosten die gemeente aan uitkeringen hebben binnen de Participatiewet. Elke statushouder heeft zodra deze in een gemeente wordt gehuisvest in principe recht op een uitkering. Hierdoor worden gemeenten in 2016 geconfronteerd met een substantiële toename van uitkeringsgerechtigden. Bij het toepassen van de normale wijze van vaststelling van het macrobudget van gemeenten wordt in 2016 niet voorzien in deze toename. Derhalve is door het Rijk aangegeven dat gemeenten hiervoor worden gecompenseerd. In het bestuursakkoord wordt daarvoor het bedrag van € 50 mln. genoemd. Dit bedrag is geen plafond maar een openende regeling, met als doel dat gemeenten gecompenseerd worden voor het daadwerkelijke beslag. Over de wijze van verdeling wordt nog gesproken. In het bestuursakkoord is ook gesproken dat deze (voor)financiering op termijn gecorrigeerd wordt op basis van daadwerkelijke aantallen bijstandsgerechtigden. De wijze waarop en termijn waarbinnen dit zou moeten plaatsvinden is nog onderwerp van gesprek.

6. Samenwerking aan regionale regietafels en de landelijke regietafel

In hun functie van Rijksheer hebben de Commissarissen van de Koning de opdracht aangenomen om regionale regietafels te organiseren. Aan deze tafels wordt door gemeenten, COA, veiligheidsregio's en de provincie op regionaal niveau gesproken over de realisatie van noodopvang, reguliere opvang en het behalen van de gemeentelijke taakstelling als het gaat over het huisvesten van statushouders.

Er is inmiddels een landsdekkend functionerend netwerk van regionale regietafels. De wijze waarop deze regietafels zijn gevormd en hoe de regietafels zijn maatwerk. Aan veel regionale regietafels worden gemeenten vertegenwoordigd door de voorzitter van de veiligheidsregio. Aan deze tafels wordt gekeken op welke wijze regionaal de opvang en huisvestingsopgaven kunnen worden gerealiseerd.

De in het bestuursakkoord genoemde instrumenten om de huisvestingstaakstelling van gemeenten te realiseren zijn gericht op een sluitende aanpak bij de opvang van asielzoekers. De provincie heeft de mogelijkheid om in te grijpen wanneer gemeenten hun taakstellingen niet realiseren. Provincies kunnen het instrument van "indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing" inzetten.

Het interbestuurlijk toezicht is hier vormgegeven in een interventieladder met zes treden. Alvorens de provincie daadwerkelijk overgaat tot de sanctie indeplaatsstelling, moeten eerst alle vijf voorliggende

treden zijn bewandeld. Dit zijn respectievelijk: signaleren, informatie opvragen en valideren, actief toezicht, vooraankondiging van juridische interventie, besluit tot indeplaatsstelling met laatste termijn om alsnog zelf te voorzien en tenslotte de sanctie. Wanneer een indeplaatsstelling aan de orde is, dan regelt de provincie op kosten van de gemeente alsnog de huisvesting.

De meeste provincies zetten het IBT in ter voorkoming van het inzetten van een sanctie. Vanuit hun rol als houder van het interbestuurlijk toezicht participeren de betreffende provincies aan de regionale regietafels.

Als extra stimulering voor het behalen van de huisvestingstaakstelling door gemeenten, is afgesproken dat wordt gewerkt aan een systeemprikkel voor gemeenten. Momenteel wordt gewerkt aan een nadere uitwerking van deze afspraak.

Samenvatting

Er wordt door gemeenten hard gewerkt aan de uitwerking van de afspraken uit het Bestuursakkoord. Maar de urgentie is nog steeds aanwezig. Dit maakt het noodzakelijk dat er een versnelling komt in de huisvesting van vergunninghouders door gemeenten en knelpunten en belemmeringen moeten worden opgelost. Verwacht wordt dat in het voorjaar er wederom een verhoging te zien zal zijn in het aantal vluchtelingen dat in Nederland asiel aanvraagt. Door de achterstanden in de planning van de realisatie van de opvang en huisvestingsopgaven wordt de kans groter dat er een beroep moet worden gedaan op het noodscenario.